

מתוך הנאום שנאם הרב והסופר חיים סבתו לפני שנה, כשקיבל משר החינוך את פרס התרבות היהודית.

1. אוהבני ואוהבי ספרי המעשים שלי ביקשו לכבדני יחד עם אנשי חוכמה ותרבות יקרים וזימנו אותי למסיבה בתיאטרון. התקנתי עצמי והילכתי ברחובות ירושלים, מתבשם מאוויר טהור שלה ומאור השכינה שזורח עליה.
ראה אותי מרחוק אדם אחד, חלוקו לבן ובוהק ופניו מאירות. שלום עליך אדוני הסופר, שלום עליך. הו, אמרתי בפליאה, עזרא סימן טוב!
מה אתה עושה כאן בעולם השפל? וכי לא בעולם הדמיון אתה? או בעולם האמת? ומה עלה בדיןך?
מה עלה בדיןי, אין אני רשאי לומר לך, אמר. אלא שאני יושב במחיצת חכם פינטו כמו ביזוהרי חמה, ואף רחמים יושב עימנו ומנגן בכינור לשמח הצדיקים בישיבה של מעלה. אלא ששלחו אותי לכמה שליחויות כאן בעולם השפל. לשמח לב נדכאים, ולהאיר פנים לאומללים, ולעשות שלום בין איש לאשתו וליישר עקמימויות שבלב. ולאן אתה הולך אדוני הסופר בלבוש של שבת?
לתיאטרון ירושלים, השבתי.
נזדקף עזרא וכמין תמיהה נראתה על פניו. תיאטרון? מה זה אירע עימך אדוני הסופר? וכי לעת זקנתך הולך אתה לתיאטרות ולקירקסאות? ואני חשבתי שהולך אתה לסיום מסכת או לפידיון הבן? ובחודש אלול דווקא?
לא, מסיבה עושים לכבודנו וביקשו להם מקום מרווח ונאה.
עזרא תמה עוד יותר. ביקשת לתרץ קושיה אחת וקשה עליך חמורה ממנה. וכי רודף כבוד נהיית לעת זקנתך?
לא אותי מכבדים אלא כמה אנשי תרבות ואני נטפל אליהם ושליח עשוי לדבר בשם כמה מנגנים וסופרים ואנשי חכמה ודעת. אותם מכבדים.
נתפייס עזרא ונתחייך. מסיבה עושים לך אוהבך. שמח בני שמח, ושמח אף אותם במעשים שכתבת. וכי קל בעיניך שנער או נערה זקן או זקנה, יש להם שעה של קורת רוח במחיצת ספריך? וכי יודע אתה מה כוחה של שעת קורת רוח בעולם מלא צער כעולמכם? וכי לא כך אמרו חכמים: יפה שעה בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא?
ולא עוד, אלא ששמעתי אומרים שיש שעלו בהם הרהורי אמונה מאותם מעשים שכתבת, וכי יודע אתה מה כוחו של הרהור אמונה אחד בעולמכם ששקול כנגד כל חיי העולם שלנו?
2. המשכתי בדרכי ובאחת הסמטאות המרוצפות באבני ירושלים עכבו את דרכי כמה אנשים. הילכתי ימינה והם אחרי, אמרתי, אשמאילה, והם אחרי, נכנסתי למשעול צר והם עומדים לנגדי. רגלי נלחצה לקיר. נבהלתי. לא ידעתי אנה אברח, עצרתי והבטתי בהם. פניהם מאיימות היו. ראיתי שאחריהם ניצבים שורות שורות של אנשים רבים וכולם מביטים בי. עמדתי במקומי. כמעט נדהם. הם קרבו אליי. אחד מהם אחז בשולי מעילי, התבונן לתוך עיניי ושאל בקול: מי אתה? וכולם ענו כהד מאחוריו: מי אתה? מי אתה?
נקבתי בשמי ובחניכתי.
צחוק גדול צחק אותו האיש, ואחריו צחקו כולם בלעג.
- וכי סבור אתה ששמך אינו ידוע לנו? אבל מי אתה? חזר ושאל. מי אתה?
- עברי אנוכי, ואת אלוקי השמים אני ירא.
- מאין באת, ומה מעשיך?
- חאלב חדר הורתי, קהיר עיר לידתי, בית מזמיל ערש גידולי. נפאח נצרפה אמונתי.
- לא, לא, הם משיבים, את זאת קראנו מכבר. אבל מי אתה?
- וכי אינכם יודעים מי אני? ומה פנימי נפשי? והלוא תשעה ספרים כתבתי, חמשה ספרי מעשים, וארבעה ספרים של דברי תורה, וכולם לא כתבתי אלא על עצמי, קראו בהם ודעו מי אני ומה נבוכי חיי.
- כבר קראנו, הם משיבים, כבר קראנו. ומכל עברים ממשכים וצועקים: מי אתה אדוני הסופר, מי אתה?
- לא ידעתי מה הם מבקשים ממני עד שצעק אחד עלי: מי אתה? הלנו אתה אם לצרינו?
- חרדי אתה או ציוני? קבוצת אנשים צועקת מימיני, חרדי או ציוני, חרדי או ציוני?
מי אתה, חובש בית המדרש או סופר? למי אתה כותב, לשומרי מצוות או לגלויי ראש? למתנחלים או לאנשי השומר הצעיר? הבטתי בהם בתמיהה, והם חוזרים ושואלים הלנו אתה אם לצרינו, ימיני או שמאלני? חייב אתה לומר!
העזתי והשבתי לו: איני חייב כלום לאיש. מעולם לא הייתי חייב. אדם פשוט אני.
אתה חייב. אתה חייב. איש ציבור אתה, סופר, ופרס נתנו לך, ועליך לגלות עצמך לפנינו. למי אתה חבר?
צחוק גדול עלה סביבותיי. מי אתה? מאיזה מגזר? מאיזה מגזר?
העולם אומרים עלי שלשוני לשון הדורות, ובן בית אני בלשון הקודש, ודאי מפרזים הם הרבה. אבל מעט לשון עברית אני מכיר. פשפשי בויכרונותי ולא מצאתי מלה זו. מגזר. לא בתורה, ולא בנביאים, ולא בכתובים, ולא בדברי חכמים ראשונים, ולא בדברי חכמים אחרונים, ולא בפיוטי התפילה, ולא בספרי דרוש ולא בתורת המקובלים יושבי בסתר.
- מגזר, מה הוא מגזר? שמא ממשל שלמה שאמר גזרו?
עוד זה מדבר וזה בא אדם נמוך, בטנו דבוקה לקרקע, הוא אמה וכובעו אמה, ובידו שידה ולה מוכני נשמטת, וכולה עשויה מגרות מגרות, ובידו אמת המידה והוא בא למוד אותי בה לאורכי ולרוחבי.
- מה אתה עושה, שאלתי?
הביט בי האיש ואמר: אני בעל המגרות, וכל אדם בעולם חייב אני למוד אותו ולהכניסו למגרה כפי מידתו. עלי לכווצו, לקפל, ולמעט עד שייכנס למגרה שהוא חפץ בה, והיא מתאימה לו. אין מי שיישמט מידי. מדדני על כרחי וניסח לקפלני למגירה אחת ולא עלתה בידו, ניסח באחרת ולא עלתה בידו, וכן בשלישית וכן כולן. נתייגע, זיעה מילאה אותו ואמר, מה הוא זה שלפנינו? בעל המגרות אני. ומעולם לא היה לי מי שלא נכנס למגרה. ואז אמר: חייב אני לקצץ ידיו ורגליו כדי שייכנס. נמלטתי מידו, נחפזתי ובאתי לכאן.
3. כבר ידוע לכם שאני מעולם בית המדרש הישן באתי לטרקלין הספרות, ורוח שהבאתי לה רוח של אמונה היא. אילו היה בידו, הייתי כותב את כל המעשים שלי בניגון של אמונה, אבל מה אעשה שאותו ניגון פעמים נגלה לי ופעמים נכסה ממני, פעמים מאיר לי ופעמים מסתתר. ובאותם רגעים שהוא נגלה לי, לא בזכותי אלא בחסדו יתברך, באותם רגעים אני טובל את קולמוסי, ומקדו של אמונה אני רוקם את מעשיי.
ומביקורי בטרקלין שבתני לבית המדרש והבאתי לשם את ניגונה של הספרות היפה. פתאום נגלה לי שמיתר אחד יש בנשמה שאינו מתרוץ אלא על ידי סיפור. ובלבד שהמספר יספר אמת מתוך ליבו.
בשם כל חבריי אבקש להודות לשר החינוך לצוות האגף לתרבות תורנית לחברי ועדות הפרס ולכל ידידינו שטרחו ובאו לכבדנו. אחת ממקבלות הפרס הגברת שרה פרידלנד בן ארזה סיפרה לי שהיא ומשפחתה מחסידי רבי צדוק הכהן מלובלין שהיום יום הזיכרון שלו וביקשה שאומר משהו משמו.
וכך כתב רבי צדוק בספרו 'מחשבות חרוץ': 'יוכך קיבלתי, כי העולם כולו הוא ספר שעשה השם יתברך, והתורה היא פירוש שעשה לאותו ספר'.